

TISZAVIDÉK

21

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. ²⁰/₁₀₀ Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. ²⁰/₁₀₀ Egyes szám ára 8 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZILBER JÁNOS.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellem
részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések,
hirdetmények intézendők.

Vallás és szocializmus.

Ha az igazságosság szemével nézzük a meztelen igazságot, lehetetlen józan ésszel tagadni azt, hogy maga a hit, a nézet annak nyilvánítása, a vallás maga a világ kezdetétől fogva az emberiségbe oltott társadalmi kérdés, társadalmi nézet, a politika, a melynek helyes, vagy helytelen kihatásából keletkeztek a mai viszonyok a jelen társadalmi kérdés, az ezt orvosolni akaró pártok és felekezetek egész serege. Nyilvánvaló tehát, hogy társadalmi kérdést csupán szocializmussal, vagy anélkül a hit, a vallás érintése nélkül megoldani, — teljes lehetetlenség, ezt egyszerűen félretenni nem lehet, ez csak úgy sarokba lökni magát nem engedi, mert ha néhány évezreden át visszatekintünk a gondolkodás, a tudomány megszületésétől fogva a mai társadalmi zászlóra irt jelszó: a „haladás” megszületéseig, látni fogjuk, hogy vajjon mit tanultak mást, az egész emberiség, a munkásosztály majdnem teljes életén át mint a hit, a vallásnézeteket, sőt benn a családban is ez öröklött, a szokásokban meggyökerezett, sőt az anyagi téren szembejött ellentétek megszüntetésére alkotott törvények is csupán ennek a kifolyásai s így ezek tekintetbe vétele nélkül magasabb nézeteket váltani, a jövőre kiható helyes törvényeket hozni, vagy a jelen társadalmi rendet meg-

változtatni oly politikai rövidlátás, mely nem az egyenes igazságot, hanem kancsal szemmel a más zsebjének belső tartalmát akarja belőle — ki-magyarazni. — Mindezekre ti mégis természetes joggal azt kérditek:

— Vajjon mi köze a vallás különböző dogmájának a munka eredményéhez?

Vajjon mit törődjem én azzal, hogy a másik egy Istent hisz-e, vagy hármát, vagy éppen egyet se? Vajjon mit hártároz az a gyári munkához, ha a munkások egyike, vagy másika, otthon alva, vagy leborulva imádkozik, marhahúst eszik, vagy csak disznóhúst — ha vegetárius — csak főzeléket? Mit törjem azon az eszemet, mikor elég gondot ad a száraz kenyér beszerzése is? Egyszóval mit törődjem én a vallással, vagyis a bizonytalan másvilággal, ha én ezen a földön csak elemekből álló test vagyok? Ezekre pedig azt feleljük, hogy igenis van ezen ellentétek köze egymáshoz, mert nyíltan kimondva, akármily távol látszik is a vallási társadalom kérdése a reális életre való befolyásától, mégis már maga azon tény, hogy ezek a kérdések egymás ellen feltehetőek, bizonyítja annak összefüggését és elválaszthatlan befolyását, s ha ez tény — úgy le is kell vele számolni — vagyis ha a társadalmat javítani akarjuk, akkor ne csak hivatkozunk a hitben rejlő szeretetre és méltányosságra, hanem mint

vele egyenjogu félnek, a hitnek is meg kell adni az élet jogait és tényező hatalmának elismerését.

Midőn azonban mi is hitről beszélünk, úgy nem szabad a kételyt nagyobbitanunk, ezért ne gondoljátok, hogy mi egyiknek, vagy másiknak rovasára, vagy előnyire pártállást foglalnunk, vagy ami ezeknél is rosszabb a sokféle hitkülömbéseket egy zagyva keverék módjára összpontosítani, vagy ezekkel szembeállni és sárral dobálni akarnók, hisz éppen a hit erejét szükségességét bebizonyítani az anyagi világnézetre a szándékunk és célunk, azért nem a hitfelekezettel bajlódunk hanem a fanatizmus, azaz a könnyen hívők és a fenhéjazólag közönyös hitetlenséget társadalmilag orvosolni s ezzel az erős, tiszta hitet a vallásosságot megerősíteni, hanem embert teljesen emberré visszahelyezni, igenis idevalónak tartjuk.

Minden vallás és felekezet keletkezésére már maga az élet adta meg az okot s viszont azon volt, hogy ezt az élettel minél jobban összekapcsolja. Vegyük csak egyszerűen a nyugvást, a szent vasárnapot, azaz keletkezésben a szombatot, már alkotásában a természet törvényei ellenére, amely bizony nem különbözteti meg a többi naptól — az idő meghatározására, beosztására és a test nyugvására, valamint látható kifejezésre, úgy láthatatlan erő, vagy ok az Istenség elismerésére alkot-

A TISZAVIDEK TÁRCZÁJA.

A kívánság.

Achmed ben Ibrahim az ispaháni bazár egyik szőnyegkereskedője gazdag, egészséges és mégis elégedetlen volt.

Egy este, miután imáját elvégezte, ismét sóhajtozva szólt, mint már sokszor tevén:

— Oh ki látta szíve kívánságait beteljesedni?

— És melyek volnának a tied? — szólt meg e pillanatban egy hang.

Achmed feltekiut és egy hosszú szakálu ósz alakját látja maga előtt. Bátorságot vesz magának és megszólítja.

— Légy üdvözölve Allah és prófétája nevében! Ki vagy?

— Én a teljesítés hírnöke vagyok. Láthatólag, vagy láthatatlanul jelenek meg azok előtt, kik maguknak valamit kívánnak, teljesítvén néha kívánságukat. Ada elő a tiedet!

— Kívánságom sok van — mondá Achmed panaszló hangon.

— A bölcsnek csak egy van — jegyzé meg az öreg. Akinek több van, úgy azok között bizonyára esztelen is lesz. Hanem azért kívánj magadnak valamit, teljesíteni akarom.

Achmed gondolkodott. Lelkében az egyik kívánság a másikat nyomta el, úgy hogy nem tudott határozatra jutni.

— Neked anyai a kívánságod, hogy kívánni sem tudsz magadnak. És mégis csak egy hiányzik egész szerencsédhez.

— És melyik az? — kérdi Achmed kíváncsian.

— Azt nem szabad megmondanom. Az örök szerencse titkait mindenki maga fejt meg.

— Szabad tehát mindent kívánom? — kérdi a szőnyegkereskedő rövid gondolkodás után.

— Mindent, ami egy földilénynek megadható.

— Ugy kívánom . . . nem . . . úgy kívánom azt, ami még szerencsémhez hiányzik.

— Esztelenséget akartál mondani és akaratlanul is bölcsességet mondtál. Menj nyugodtan haza, mielőtt még a kakas hármát kukorikol, kívánságod beteljesül.

Az alak erre eltűnt.

* * *

Achmed hazament.

Lefeküdt, hogy majd elalszik, azonban az agyában egymást kergető gondolatok elűzték nyugalmát. Az éjfélt már rég elmúlt,

háborgó lelke is közelget a lecsillapuláshoz s talán már elaludt volna, ha nem kap e pillanatban fogfájást, mely iszonyuan kínozza.

Nyugtalanul hánykolódott fekhelyén.

Az órák örökké valóságának tetszettek előtte. Érezte, hogy arca egyre dagad. Mintha gonosz szellemek szállták volna meg, úgy futkosott kiulódva a szobáiban.

Nem gondolt már kívánságára, de a fogtájás . . . nem hagyta nyugodni.

Mialatt fájdalomában ide-oda szaladgált, úgy tetszett neki, mintha a szomszéd szobából zajt hallott volna. Azonban nem figyelt rá tovább.

Később elhuzta a háttérben levő nehéz szőnyeget és a másik szobába ment.

Ereiben megdermedt a vér, megállt, mintha lábaf gyökeret vertek volna.

Rendkívüli rendetlenség volt a szobáiban. Kezeivel vadul kapott hajába, rohanva szaladt pénzesszekrényéhez.

Nyitva . . . üresen volt.

— Tolvajok! rablók! kiáltá és kétségbeesetten nézett körül. Szeme a falon levő nagy lyukon akadt meg.

Igen úgy történt.

Tolvaj tört be és elrabolta Achmed egész vagyonát. Ekkor ismét eszébe jutott kívánsága és a látomány.

Panaszos hangon szólalt meg: Oh te gonosz daczos szellem! Te pokol fajzat! Te

tatott s mégis amidőn ma az élet kezdte azt megtámadni, eltörölni, éppen egy reális és anyagi világnézet a szocializmus küzd ma, évezredek múltán annak helyreállításáért a vasárnapi munkaszünet alakjában. Nincsen itt az ellentétek alakjában összefüggés?

Nem akarunk még ítéletet mondani a dogmatikus különbségek eltérése között, vagy a szertartások gyakran czélt tévesztett eredményének formáin, hiszen csak az Isten dicsősége és a közérköcsiség javulása legyen annak czélja, hát mindegyik fölmagasztaló érzést kelt bennünk, akár csak a mesebeli oláh-czigány tette, aki nem tudván imádkozni, hát kapta magát és egy erejét fölülmuló ideig cigánykereket hányt csupán vallási érzületeinek nyilvánítása miatti buzgóságából de mégis viszont megkell jegyeznünk, azon visszatartó szokást a korunk szégyenére, hogy majdnem kérkedésnek, sőt bizonyos körökben a műveltség fitogtatására róják bigott hihetetlenkedéseket.

Igaz azonban az is, hogy bizony kényes dolog ma hitetlennek nem lenni annak is, aki a hitében még meg nem ingottnak érzi magát, mikor az élet küzdeletermén szemmel láthatólag tagadásban látja magát az egyénileg lehetetlen és dogmailag érzett köteleesség, tudatával.

Ilyenkor megrendül benne, a kit kétely száll meg vallása igazságában s két oly végletbe esik, melyek akár-melyike sem adja vissza többé megtört öntudatának biztos nyugalmát, erős hitét.

Ugyanis ilyen előtte meg nem értett különbözet vagy elszibbasztja gondolkodását, melylyel nem tud felemelkedni a hétköznapiasság, azaz a beléje kényszerített és a szokás által benne megcsontosodott nézet felé és csalódva hull vissza a nembánomság egykedvű állapotába s lesz belőle semleges hitű, megvetőleg vállvonogatva minden vallás iránti ügyben, hogy még a többiek naivhitét is megingassa.

Vagy pedig a másik, a ki ily probléma elé érve, öntudatára jó saját

küldted e fájdalmat rám és te hagytál meglopni. Egészséges és gazdag voltam most beteg és szegény vagyok. Oh mily boldog voltam még tegnap!

— Kivánságod beteljesült fiam — hallá az öreg szavát ki e pillanatban ismét előtte állott.

— Ez volt talán a szerencse, mely nékem még hiányzott?

— Igen ez volt az, kedves fiam! Egészséges és gazdag voltál, a gondok nem őszítették meg hajad. Csak egy hiányzott neked. Nem ismerted szerencsed nagyságát. És most ez is megjött.

— Lásd — szólt ismét az agg rövid szünet után, mialatt Achmed gondolkozva nézett maga elé, ha jobb kezemmel megérintem arczod, úgy minden fájdalmad elmúlik.

Ugyis lett.

— De pénzem, vagyonom! jajgatott a szőnyegkereskedő.

— Nézz csak ki az udvarra! A tolvaj, ki a sötétben utat tévesztve a kutba esett, segítség nélkül fekszik ott minden pénzeddel. Vedd azokat vissza s a tolvajt add át a kádinak, hogy őt megjavítsa.

Ezen szavak után a tisztas ósz eltűnt, mielőtt még a kakas hármát kukorékolt volna.

Fordította Sik Béla.

kicsiségének, mint villanyszikra lobban fel benne a tudás vágya s mohón szedi magába az egymással ellentmondó igazságokat, nem tudva azonban a részrehajlatlanság egyenes útján megmaradni, majd egyik, majd a másik igazságnak hódol s midőn legjobban érzi magában, a meggyőződés igazságát már nem képes magának, vagy másnak beszámolni arról, vajjon mit hisz tulajdonképpen, mert ekkora már sok hitű s ha ezt vele valaki éreztetni tudja, úgy nem tud más menedéket, mint tudásával a másikat gunytárgynak használva, lesz kérkedő hitetlen.

Itt van tehát az általunk felállított czél, a vallástalanság megdöntése az egyén és társadalom jóvoltáért, amelynek első paragrafusa az, hogy: oda működni, hogy a hit legyen alapos, az öntudat erős, a tudás magas, az ítélet részrehajlatlan, mert nem az az első, ki mit hisz, hanem hogy ki-kí higgyen és ezt guny nélkül vallja.

U J D O N S Á G O K.

— **Gyanus körülmények között halt el.** Keller Sándor földbirtokos az elmúlt szerdán, rövid pár napi betegeskedés után, elhalt. Hulláját a temetői halottas házba szállították. A hulla egyes részeit felszállították a budapesti orvostani intézetbe vegyelemezés végett. Keller halálának okát eddig megállapítani nem sikerült. Keller hirtelen elhalálozása annál inkább is nagy felűnést keltett és sok mende-mondára adott alkalmat, mivel nejevel, Kajfár Ilonával, nem valami békés életet élt.

— **Táncztafolyam.** Katz Sándor városunkban előnyösen ismert okleveles táncztautó, — mint értesültünk — legközelebb városunkba érkezik s táncztafolyamát a Pannónia szálloda nagy termében nyitja meg.

— **Az őszi gyűlés.** Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának őszi rendes közgyűlése e hó 28-án lesz Szentesen a vármegyeház termében. Ezt megelőzőleg pedig a közigazgatási bizottság 24-én tartja rendes havi ülését, az állandó választmány pedig e hó 27-én.

— **Ártézi közfürdő Szegváron.** Szegvár község képviselő-testülete szeptember 29-én tartott rendes közgyűlésén ártézi közfürdő létesítését határozta el. Ugyanis a község körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a község egy ártézi közfürdőt építtessen. Csak a fürdőt igénybe vevő abonások, egyetemleges kötelezettséggel szavatolva egymás irányában évi 200 forint bevételről biztosították a közgyűlést. Így a közgyűlési egyhangulag örömmel szavazta meg a 2000 ezer forint költséggel előirányzott ártézi közfürdőnek a jövő tavaszra leendő felépítését. A közegészségügy érdekében hozott ezen áldozatkészségére a képviselő-testület kézzel fogható bizonyítékát adta annak, hogy valóban hivatása magaslatán áll.

— **Megindult a heremagvásárlás.** Részint a külföldi, részint a belföldi kereskedők bejárják most a vidékeket és többen felhasználják egyes termelők tájékozatlanságát, miáltal ezen gazdák alacsonyabb árt kapnak magvaikért, mint a jelenlegi piaczi helyzetnél jogosan igényt tarthatnak. Részünkről köteleességünknek tartjuk figyelmeztetni az egész gazdaközönseget, hogy ne pocsékolja el olcsó áron lóheremagz termését, hanem forduljon bizalommal M a u t h n e r Ödön hírneves budapesti magnagykereskedőhöz, küldjön oda mintát terméséből a mennyiség megnevezésével. Teljesen nyugodt lehet mindenki, hogy okvetlen megkapja a legmagasabb árt, mert általánosan ismert tény, Mauthnernek óriási forgalma révén a legnagyobb szükséglete van heremagvakból, és megvagyunk győződve, hogy a legszolidabb lebonyolítást is e czégnél kaphatják meg a termelők.

— **Szerencsétlenül járt örgróf.** Pallavicini Sándor örgróf nejevel együtt itt időztek pusztaszeri birtokukon Szerdán érkezett hozzájuk a sürgöny, hogy Károly fiuk morvaországi egyik birtokukon, vadászat közben lebukott lováról és súlyos sérüléseket szenvedett. Az örgróf és neje Kistelekről külön vonaton Morvaországba utazott, hogy szerencsétlenül járt fiukat maguk ápolhassák.

— **A szegedi népgyűlés.** Az országos gyász miatt elhalasztott vagy népgyűlést, Szeged polgárai tolyó hó 23-án fogják megtartani, melyre Kossuth Ferenczet is várják.

— **A gazdasági munkások segítéje.** Békésmegye törvényhatósága, az 188 II. t. cz. értelmében a gazdasági munkások és a napszámások érdekében segítő alapot létesít. A segítő alap czéljaira mult kedden tartott közgyűlésén egy százalékos pótdótt szavazott meg, mely mintegy 12000 forintot tesz ki. A segítő alap jövedelmei 1898. II t. cz. alapja befizetett pénzbüntetések. A községek hozzájárulásai, a törvényhatósági pótdótt, az időnként meg megszavazandó rendkívüli pótdótt, a kormány esetleges hozzájárulása, a magánosok adományai. A pótdótt egy a vármegyében, mint a községekben $\frac{1}{15}$ részben a föld, $\frac{3}{15}$ részben a ház, $\frac{2}{15}$ részben az egyéb adónevekre vettettek ki. Minden község köteles költségvetésének legalább egy százalékát megszavazni a munkás segítő alapok részére, melyek aztán községileg kezeltek s melyekből a munkásokat segítik. Amennyiben a segítség koronákban számítva a község lakosságának hatszorosát eléri, akkor a községek esetleg a további kivetés alól fölmentendők. A segítség módja háromféle: Kölcsön 3% kamat mellett, kölcsön kamat nélkül és visszatérítés köteleessége nélkül való segítések. A segítség egy családos munkásnál 50 korona, a családtagoknál 20 koronáig terjedhet, a családos munkás 200 korona kölcsönre számíthat a magános ennek felét veheti igénybe. Csongrád vármegye alispánja, ki már több ízben bebizonyította, hogy szívében viseli a munkás osztály sorsát, bizonyára így okulni fog, ezen az alapon vármegyénkben is létesíteni.

— **A tiz szobor.** A Képzőművészeti Társulat hivatalos lapja, a „Műcsarnok“ jelenti: A főváros területén felállítandó tiz szobor elkészítésével megbízott művészek egy részének a miniszterelnök a napokban küldötte meg a megbízásra vonatkozó szerződést A szobrok helyét és elkészítését illetőleg eddig a következő végleges megállapodások történtek: A körtéren és Andrássy-uton négy szobrot állítanak fel és pedig: *Zrínyi Miklós* készíti Róna József, *Pálffy Miklós* készíti Szárnovszky Ferencz, *Bethlen Gábor* készíti ifj. Vastagh György és *Bocskay István* készíti Holló Barnabás. Ezek a művészek szerződés szerint egyenkint 20,000 forintot kapnak a szobor elkészítéséért és fölállításáért. A népszínház előtt lesz *Tinody Sebestyén* szobra, melyet Bezeredy Gyula szobrász készít el, szerződésben kikötött 24,000 forintért. Jankovics Gyula 26,000 forintot kap *Szt. Gellért* szobrauk elkészítéséért. A szobor a Gellérthegy alján fog állani. Az Attila-uton, a várpalotának Budára lenyúló kertjében felállítandó *Anonymus* szobraért Ligeti 20,000 forintot kap. A művészek a szerződésben kikötött összegért kötelesek a szobrokat teljesen készen, a fölállítás körül felmerülő összes költségeket is beleértve, a kijelölendő helyre szállítani.

— **Egy Árpádházi király temetése.** Folyó hó 21-én fogják Budapesten III. Béla magyar király és nejeének Antiochi Anna királynénak csont maradványait a budai koronázási templomban készített díszes sírhelyre ünnepélyes szertartások között elhelyezni. Ezen ünnepélyes szertartásra a miniszterelnök meghívta a törvényhatóságokat is és pedig úgy, hogy már f. hó 12-ig bejelentsek, hogy résztvesznek-e és hány tagu küldöttséggel.

— **Megölte a bánat.** Szegeden a bánat ölte meg a börtönben Tóth János volt államási mozdonyvezetőt. Huszonnégy évig szolgált hűségesen az államot, ekkor azonban vigyázatlansága miatt vasuti szerencsétlenséget okozott, a miért nyolc havi börtönrre ítélték. A boldogtalan nem bírta elviselni ezt a szégyent, folyton bankódott nem evett és nemsokára, hogy a börtönbe jutott bánatánau meghalt.

— Pályázatok a vármegyén. A Bartha Kálmán dr. volt várn. I. árvaszéki ülnök halálával megüresedett tisztii állást a f. hó 28-án kezdődő megyegyűlésen tölti be választás utján a törvényhatósági bizottság. E végből a jelzett állásra Csató Zsigmond dr. alispán meghirdette a pályázatot, még pedig vagylagosan, úgy, hogy ezen a gyűlésen az esetleges előléptetés folytán megüresedő II. és III. ülnöki, valamint a III. aljegyzői állás is betölthető legyen. A kellően felszerelt pályázati kérvények Vadnay Andor dr. főispánhoz címzetten, f. hó 20-án délután 5 óráig nyújtandók be az alispáni iktató hivatalnál. Mint értesültünk az üresedésbe jutott állás úgy lesz betöltve, hogy Nagy Sándor II.-od és Csúcs János III.-ad jegyző lesznek fokozatosan előléptetve, illetve megválasztva s az így megüresedett jegyzői állásra leginkább Tasnády Imre szolgabírónak vannak kilátásai. Ha Tasnády szolgabíró csakugyan be megy a központra, ki lesz akkor a csougrádi szolgabíró?

— A maczkó Ki van mondva az utcák vándor tánczosára a halálos ítélet. Medvét tánczoltatni ez tán nem szabad az utak s utcákon, de legborzasztóbb az, hogy a belügyminiszter elrendelte, hogy a maczkókat el kell kobozni a vezetőktől s le kell bünközni. Az utcagyerekek egy kedves szórakozástól fosztattak meg, egy csomó oláh-czigányok pedig a dologkerülés, meg a csavargás lett megnehezítve. Ebből talán nem csinálnak nemzetiségi kérdést bár tagadhatlan, hogy a vásári művészetnek egy neme lett kiirtva az országban, a meenyiben a ballet mesterségnek egy keserves fajtája kivesz s a szörnyköltészet kifejtésére sem nyílik alkalom. Rikácsoló hangon zengették ékes ritmusok mellett produkálta a szegény botcsinálta művész egész otrombaságát s a vezetők magyar vidéken magyarul dalolták a tánczhoz, hogy:

Tánczolj medve,
Nincsen kedve.

Rendszerint azouban csak oláhu kínálgatták a lomha produkciót:

Zsake, zsake, urszule,
Da domnule piczule

Nohát a domnule nem ad ezután piczulát csak akkor, ha tisztességes munkával megérdemli az a renyhe, naplopó söpredék, a kiket kár volt eddig is megtűrni, mint heréket.

Henneberg-selyem

45 krajczártól 14 forint 65 krajczárig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainkból rendeltenek, — fekete, fehér, és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

KÖZGAZDASÁG.

Szárazság elleni védekezés. A gazdának nehezebb védekezni a szárazság, mint a túlnedvesség ellen, mert az utóbbin a lagcsóvezetés, nyílt árkok ásása, csatornák, szivattyúk stb. által segíthet, ha elleuben igen kevés nedvesség áztatja a földet és a forró napsugarak pörkölik a mezőt, a gazda leggyakrabban majdnem tehetetlenül áll e bajjal szemben, pedig eltekintve az öntözéstől vannak módok, melyek segítségével a szárazság ellen is védekezhetők bizonyos mértékig. E módok a mély mívelés, a kapálás és a növényzet fejlődésének siettetése. A mélymívelés következtében a hó és esővíz nagyobb mennyiségben juthat a talaj mélyebb rétegeibe, a hol megkötve hosszabb ideig marad és mikor arra legnagyobb szükség van, a növénynek rendelkezésére áll. A talaj felületen, sekély mívelésénél,

mint tudjuk a víz nagyobb része könnyen lefoly és igen nehezen szívároghat a mélyebb talajrétegekbe. A kapálás szinte megjavítja a talaj nedvességi viszonyait, mert a víznek az alsó rétegekből való felemelkedése a felső talajrétegekbe és ennek következtében annak a gyors elpárolgása akadályozva van. Minthogy a kapálással megszakítjuk a legfelsőbb és az alsóbb talajrétegek közötti szoros összefüggést. Az istállótrágya és egyéb szerves trágyaanyagok szinte hosszabb ideig visszatartják a nedvességet, a mint azt minden száraz ősszel trágyázott talaj sokkal jobban porlik, mint az évekkkel előbb trágyázott. Igen nagy fontosságú dolog azonban a növényzet fejlődésének siettetése, mert a fejletlen növényeknek árt leginkább a szárazság, a mely pedig rendszeren nem a kora tavaszi hónapokban, hanem leginkább nyáron jelentkezik. Minél inkább megerősödik, minél inkább kifejlődik a növény, a rendszeren tavaszi hónapokban, annál jobban kiállja a nyári szárazságot. Ebből a célból a lehető leggyakoribb vetést kell alkalmazni s szuperfoszfáttal, méginkább chilisalétrommal a növényzet fejlődését siettetni. Rövid tenyészidővel bíró növények termelése által szinte védekezhetünk némelig a szárazság ellen. Ezek azon egyszerű módok, melyek mindenütt alkalmazhatók és a szárazság ellen bizonyos védelmet nyújtanak. Gyakran hallok a panaszt, hogy az alagsóvezetett réteg szárazságban szenvednek ha öntözésre nincsenek berendezve. Ily esetben a leghelyesebb eljárás azokat élő-sövényekkel körülvenni, megfelelőleg fák és cserjékkel helyenként beültetni, mert így a szelek szabadon nem járhatván, a területen a víz elpárolgása meg lesz lassítva; de a legelő állatoknak és kellő védelmet nyújt.

CSARNOK.

A lebuki csárdában.

Hej, szép asszony, szívem gyöngye angyala,
Ide jöttem peji paripán, egy csókra!
Szegény vagyok, igaz; csak rézfokosom
Van szívemben bátorság és bánatom.

Bort hozzon előbb, bort; mert szomjazom,
Tul kell adni egyszer a bánatomon.
Szegénylegény — betyár — vagyok hisz látja,
Puszták fia . . . és templomom a csárda . . .

Betyár lettem . . . Nem ennek szült az anyám!
— Hej kicsikém, csak a szívét bírhatnám,
Fokosommal szétverném e világot,
Szívem festő bimbájára mért hágott!

Szeretlöm volt . . . Rózi volt az ő neve;
Haj, de tőlem egy hitang rég elvette.
Megállj Jancsi . . . ad vissza a szeretlöm,
Ha nem adod . . . kileslek a legelőn!

Sirt a felhő egy sötétes éjszakán.
S a mezőre kijött Jancsi a lován.
„Itt vagy, Jancsi? s felemelem fokosom,
Egy suhintás . . . meghal . . . ugy föbe vágom“.

A vármegye zsandárjai keresnek,
Mi gondom rá, nyomamba soh'se lépnek.
Lovat lopok, urat fosztok, nem bánom,
Igy élek már én e romlott világon.

S jönne bár rám tiz vármegye zsandárja,
Jöjjön mind, ki életét nem sajnálja.
Peji paripám szolgálót tesz nekem,
Ugy elvágat, ki fogna el hát engem?

Igyunk erre, ily nagy fáradság után!
Kulacsom fölakasztva van a kápán;
Kulacs, fokos és szép asszony a: nőtám!
Hisz tudja édes, ha ezt nem is mondanám.

Jöjjön idebb, hadd öleljem derekát,
Ily szép asszonyt a szemem tán soh'sem lát;
Csókra csókot, nem egyet, de százezret,
Szegény vagyok . . . de a betyár megfizet!

Pengésd cigány, szépen azt a cimbalmot,
Hadd tudják meg, hogy itt betyár mulatott;
Tudja meg, haj! a viczispán is maga.
— Nem dől tán be e vityilló oldal?!

Keleti mese.

Irta: Almásy Ilona.

Mikor az öreg Muley Hasszán szultán érezte, hogy perczei meg vannak számlálva, magához hívta fiait gyengéden homlokukon csókolta őket, aztán így szólt:

— Fiaim! az ég megáldott földi javakkal boldogsággal. Nézzetek a szoba négy ablakán, nézzetek, a hol fel kel a nap és a hol lenyugszik, mind-mind az én birodalmamhoz tartozik; én uralom a vidéket; népem térdhajlással fogad, megáldott Allah minden jóval és én mégis boldogtalan vagyok. Nem tudok nyugodtan meghalni addig, amíg boldogságban és egyetértésben nem hagyhatlak titeket Igérjétek meg, hogy jó testvérek lesztek, népeteknek igazságos ura s akkor én nyugodtan halok meg.

A három testvér atyja ágyára borult és könyezve ígérték meg, hogy teljesítik atyjuk kívánságát.

— Három felé oszlik meg vagyonom, gyermekeim.

A nép feletti uralmat neked hagyom, legidősebb fiam! Légy igazságos, tégy mindent meg néped jólétéért s akkor eléred a boldogságot.

Neked fiam — szólt a középsőhöz — a pénzuralmat adom. Kincstáraid telve vannak. Használd fel okosan.

Azután a legkisebbhez szólt:

— Tied a tenger uralma legyen! Hajóim rabszolgáim, világhuralmam a tied. Uralkodj a világ fölött!

Most már nyugodtan térek Allahhoz!
S a szultán meghalt.

A három fia rendezett díszes temetést az atyának. Elsiratták, megkönyezték. A temetés után pedig elindultak uralmukat átvevni. Ki-ki kereste a maga boldogságát.

* * *

A legfiatalabb elment tengerre. Alig látta meg a tengert, látta annak magasra csapó hullámait, hallotta annak zugó moraját: elfeledte atyjának tett ígérteit is.

Bentazta a tengereket. Elment atyjának leigázott népeihez. A hol egy kis jó módot látott, felemelte az adót. Kizsákmányolta a népet.

Rabszolgáit halálra kiozta. Embereit gyötörte.

Összeesküvést terveztek ellene. Három nap alatt azt is felfedezte. A főczinkosokat tengerbe vetette. A többieknek éhen kellett dolgozniuk három napig.

Félelmet gerjesztett maga iránt népe között. Emberei lesütött szemekkel köszöntek neki. S ez ember mégis boldog volt.

Jövedelmét megháromszorozta.
De a szive, az kövé vált.

* * *

A középső is elfeledte atyjának tett ígérteit. Átvette örökségét, az óriási mennyiségű kincseket. Megvette a világ legnagyobb aranybányáit. Összekötötte lépet a rabszolgakereskedőkkel. Áruba bocsájtotta embereit. Bányájában agyondolgoztatta a munkásokat. Aranybányáért világhírű lett.

Ismerte miunde ki a gazdag, de kegyetlen szultán fiát.

Mikor már megunta a gazdagodási törekvést, vagyona milliókat ért, visszavonult a kereskedéstől. Ezrei, milliói voltak, rabszolga egész hada hódolt neki.

De később mégis furdalni kezdte a lelkiismerete. Nem tudott mit csinálni óriás vagyonaival. Amit a kincsekből szerezni tudott, a vagyon volt. De igazi boldogságot találni nem volt képes.

* * *

Uralmat örökölt a harmadik. Mikor átvette atyja birodalmát, nagy küldöttség jött hozzá a néptől. Kérték az adó leszállítását. Nem tagadta meg kérésüket. Mäskor ennek az adónak eltörlését kérték, aztán a másikat. Alig marad valami csekély jövedelme a

szultánnak. Harcba ment a népért. Sebe-
ket szerzett a haza védelmében. Érdemeket,
érdemekre szerzett s mi volt a haszna: rut
hátaftauság.

Mikor már megfosztották minden jöve-
delmétől, számkivetette az a nép, melynek
odaadta vagyonát.

Kiűzték, kiment a városból.

* * *

Verőfényes szép napon találkozott a
három testvér.

Magas fa alatt ül egy rongyokba burkolt
koldus. A keresztuton találkozott két kocsi.
Az egyikben fiatal, de kövér ember ült; s
aszott képű a másikban. Az egyik könnye-
dén kiugrott a kocsiból. A másik voutatva
nehézkösen lépett ki.

A koldus meglátta őket. Oda ment az
egyikhez, megakartá ölelvi: Öcsém!

Eltaszította magától.

Ugy tett a másik is.

A koldusfajta ember lehajtott fővel bal-
lagott tovább.

A bányatulajdonos ur és a tengerész
nagyuriasan csókolták egymást.

— Ugyan ki lehet ez a koldus?

— Bizonyára valami kéregető.

— Vagy valami utonálló.

S a két ember gyalog ment be a városba,
a temetőbe. Sirtak atyjuk nyughelye fölött.
Az a harmadik pedig keservesen zokogott
az uton.

Elvitte sirása hangját a gyenge szellő
atyja sírjához.

HAJNÖVESZTŐ,

melynek jósága és kitünő
hasznossága az orvosi kar által
1898-ik évben Stuthcarthban
érdemmel kitüntetve, mit ez-
rekre menő hálás köszönet
nyilvánításal bizonyíthatom,
ugy egészség mint betegség-
nél hasznos szer, hajkihul-
lás ellen, a fejbőrt megtisz-
títja és a haját megsűrűsíti
ugy a hölgyeknél mint a fér-
fiaknál. Ifjúknál korán sűrű

bajusz kezdődik. Ezen kitünő hasznos szer által
elérhető eredményért felelősséget vállal

K. HOPPE

Wien, I. Wiplingerstrasse 14.

I doboz ára 80 kr., postán küldve 90 kr.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY
legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona.

AZ ÖSSZES 50 000 NYEREMÉNY
JEGY/EKE.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**
melyek hat húzásban sorsolhatnak ki.

Rendelőlevél levágandó

TÖRÖK A. és TÁRSA uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. osztályu magy kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hiva-
taltos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt } utánvételezni kérom }
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törleendő.

Pontos cím.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték
nemsokára ismét kezdődik és

100,000 újból **50,000**
sorsjegyre nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint
az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan
ismeretes óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát
sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ
KORONA.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sors-
jegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6. — frt
" fél " " " " 3. — " "
" negyed " " " " 1.50 " "
" nyolczad " " " " —.75 "

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges
beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek
a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervszetek
pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások
a magy kir. kormány ellenőrzése mellett nyilváno-
san történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket** mielőbb, legkésőbb
azonban

F. É. OKTÓBER HÓ 22-IG
hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói

BUDAPEST,

V., Váci-körut 4/a.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10 százalék engedélyeztetik.

elsőrangú orvosi szaktekintélyek nyilatkozata-
szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártal-
matlan **óvszer** urak és hölgyek számára.

Ára tuczonként eredeti parisi csomagolásban.

Gummi, elsőrendű gyárítmány 0.80 6.— frtíg
Halhólyag kiváló fin. minőség 2.— 8.—
Capotes americans (rövid) 2.— 5.—
Gyűjtemény uraknak igen czél-
szerűen dobozokb. összeállítva 3.— 10.—
Suspensorium . . . . . 0.50 3.—
Párisi női szivacska (Sytafe-
Sponges) . . . . . 2.— 6.—
Irrigator teljesen felszerelve 1.80 5.—
Eredeti Pessarium oclusivum
(Poliporus) Menzinga tanár
szerint 1.80 2.50
Vezető hozzá külön 1.50
„Diana öv” szab. havibaj elleni
kötszer (minden hölgynek
nélkülözhetetlen) . 3.50 5.—
Megrendeléseket
pontosan és discreten eszközöl:

KELETI J.

cs. és kir. orvos sebészeti mű- és kötszer-gyáros
BUDAPESTEN. (Alapított 1878.)
IV. Koronaherczeg-utca 17.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.